

vate udgifter forbundet med opretholdelsen af de intensive udnyttelser (til dræning, gødskning, sprøjtning, vandløbsregulering og hyppig vandløbsvedligeholdelse) og til udbedring og begrænsning af de negative miljømæssige følger (udgifter til vandløbsrestaurering og okkerbekæmpelse m.v.).

Opretholdelsen af intensiv drift på mange vandløbsnære arealer er derfor ikke blot miljømæssigt uacceptabel, men ofte også urentabel ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt.

Der vil derfor blive taget initiativ til:

- at sikre de tilbageblevne, endnu oprindelige ferske enge og uberørte, slyngede vandløb og
- at gennemføre en tilbageføring af i dag intensivt udnyttede vandløbsnære arealer til ekstensiv landbrugsmæssig udnyttelse eller til uberørt naturtilstand samt
- at sikre bevarelsen af kulturhistorisk værdifulde bygværker (f.eks. endnu intakte og funktionsduelige engvandingsanlæg) og værdifulde arkæologiske jordfund samt oldtidsagre, -broer og -veje.

Disse formål kan i sammenhæng med bl.a. den foreslåede beskyttelse af de ferske enge realiseres på enkel og hensigtsmæssig måde ved:

- generelt at udlægge relativt *smalle beskyttelsesbræmmer* langs vandløb og
- efter nærmere planlægning at udlægge *bredere beskyttelseszoner langs vandløb i bestemte områder*.

Beskyttelsesbræmmerne vil i nogen grad kunne bidrage til en forbedret fysisk vandløbskvalitet og til en begrænsning af tilførslerne af sand og fosforholdige jordpartikler med vind og overfladisk afstrømning, mens der næppe vil være nogen væsentlig reduktion i tilførslen af kvælstofholdige komponenter.

De bredere beskyttelseszoner vil, alt efter deres bredde og anvendelse, også kunne bidrage til at begrænse kvælstof- og okkertilførslerne og til sikringen af ferske enge m.v. samt åbne mulighed for genskabelse af vandløb med større slyngninger.

Udlægning af beskyttelsesbræmmer og -zoner bør tilrettelægges efter følgende principper:

- ordningen skal være til mindst mulig gene for lodsejerne,

- ordningen skal være så enkel og klar som muligt,
- ordningen skal være så billig og så lidt ressourcekrævende som muligt,
- ordningen skal være mulig at håndhæve.

Efter principperne kan en ordning bygge på to elementer:

- I. Der udlægges en bræmme på 10 m fra begge bredder af alle offentlige og større private vandløb. I bræmmerne må jordbehandling, gødskning og brug af bekæmpelsesmidler ikke finde sted.
- II. Efter en nærmere planlægning kan bræmmen *enten* helt eller delvis bortfalde *eller* udvides til større zoner (bredere end 10 m). Samtidig skal der tages stilling til spørgsmålet om beskyttelsesbræmmer ved små vandløb. I zonerne fastsættes nærmere bestemmelser om arealudnyttelse og eventuel pleje. Der bør arbejdes hen imod, at zonerne udlægges som egentlige ekstensivt udnyttede områder. Dette vil kunne ske i forbindelse med udarbejdelse af vandløbsregulativer og i sammenhæng med større vandløbsrestaureringsprojekter.

Der er behov for, at de generelle beskyttelsesbræmmer på grundlag af en nærmere planlægning af forholdene vedrørende det enkelte vandløb kan afløses af særlige bestemmelser for den pågældende vandløbsstrækning og arealudnyttelsen i dennes opland. Bestemmelserne vil kunne sikre, at udlægningen af beskyttelsesbræmmer og fastlæggelsen af disses bredde også som bredere zoner tillige sker under hensyntagen til vandløbskvaliteten og koordineres med øvrige bestemmelser af betydning for sikringen af vandløbenes målsatte recipientkvalitet. Udlægning af konkret fastsatte beskyttelseszoner vil kun ske mod økonomisk kompensation.

De nærmere lovtekniske forhold, bl.a. omkring samspillet mellem naturfrednings- og vandløbslovgivningen, vil blive nærmere overvejet i forbindelse med lovforberedelsen.

En handlingsplan for en række større ådals- og vandløbsrestaureringsprojekter vil konkret blive overvejet.

Nogle af disse skal ses i sammenhæng med initiativerne til nedbringelse af kvælstofudvaskningen i og -belastningen af vore farvande samt særligt næringsstoffølsomme overfladevandsrecipienter. I disse tilfælde,